

Kreisel H. 1992. *Rote Liste der gefährdeten Grosspilze Mecklenburg-Vorpommerns*. Die Umweltministerin des Landes Mecklenburg-Vorpommern.

Ławrynowicz M. 1978. *Grzyby dorzecza Pilicy*. Studia Ośr. Dok. Fizjogr. PAN 6: 109–122, Kraków.

Ławrynowicz M. 1988. *Workowce (Ascomycetes), Jeleniakowate (Elaphomycetales), Truflowe (Tuberales)*. Flora polska. Rośliny zarodnikowe Polski i ziem ościennych. T. 18, PAN, Warszawa–Kraków.

Ławrynowicz M. 1990. *Chorology of the European Hypogeous Ascomycetes II. Tuberales*. Acta Mycol. 26 (1): 7–75.

Pilát A. 1952. *Naše houby*. Brazda.

Rote Liste 1992. Rote Liste der gefährdeten Grosspilze in Deutschland. Naturschutz Spezial. Deutsche Gesellsch. für Mykologie.

Skirgiełło A. 1976. *Materiały do poznania rozmieszczenia geograficznego grzybów wyższych w Europie*. V. Acta Mycol. 12 (2): 155–189.

Szemere L. 1965. *Die unterirdischen Pilze des Karpatenbeckens*. Akadémiai Kiado, Budapest.

Wojewoda W., Ławrynowicz M. 1992. *Czerwona lista grzybów wielkoowocnikowych zagrożonych w Polsce*. W: *Lista roślin zagrożonych w Polsce* (red. Zarzycki K., Wojewoda W., Heinrich Z.). Wyd. 2, Inst. Bot. im. W. Szafera PAN, 27–56, Kraków.

Roślinność kserotermiczna na ścianie gipsowej w Gniazdowicach koło Proszowic

W odległości około 4 km na północny zachód od Proszowic w miejscowości Gniazdowice, wzdłuż Szreniawy, wznosi się wysoka skarpa. W miejscu szczególnie stromym znajdują się tu wychodne skały gipsowych będących siedliskiem interesującej roślinności kserotermicznej (ryc. 1). W trakcie florystycznych penetracji wymienionego obszaru stwierdzono obecność wielu roślin stepowych pontyjsko-pannońskich i submediterreńskich, rzadkich zarówno w skali Polski, jak i Wyżyny Małopolskiej.

W murawie reprezentującej zubożałą postać stepowego zespołu ostnicy włosowatej i stulisza miotłowego *Sisymbrio-Stipetum capillatae*, oprócz budującej ten zespół ostnicy *Stipa capillata*, rosną również inne gatunki charakterystyczne dla tego zbiorowiska. Jednym z nich jest stulisz miotłowy *Sisymbrium polymorphum*, znany obecnie z terenu Polski za ledwie z kilku stanowisk. Poza Gniazdowicami rośnie też w Chotlu Czerwonym, Aleksandrowie, Skorocicach, Skotnikach, Krzyżanowicach, Gackach-Osiedlu i w Śladkowie Małym (Szafer 1923, Kozłowska 1928, Medwecka-Kornaś 1952, 1959, Sychowa 1985, Towpasz, Trzcinańska-Tacik w druku). Innym gatunkiem charakterystycznym dla *Sisym-*

Ryc. 1 Stanowisko stulisza mitolastego i przetacznika wczesnego w Gniazdowicach k. Proszowice. – Locality of *Sisymbrium polymorphum* and *Veronica praecox* at Gniazdowice near Proszowice

brío-Stipetum capillatae i tu rosnącym jest przetacznik wczesny *Veronica praecox*. Występuje on również w Skorocicach (Medwecka-Kornaś 1959). Liczniejsze są gatunki charakterystyczne dla rzędu *Festucetalia valesiatae*: ostrolódka zwyczajna *Oxytropis pilosa*, której najbliższe stanowiska znane są także ze Skorocic i z okolic Buska-Zdroju (Medwecka-Kornaś 1959, Kostrakiewicz 1959), krwawnik pannoński *Achillea pannonica*, pięciornik piaskowy *Potentilla arenaria*, perz szczeciniasty *Agropyron trichophorum*, dzwonek syberyjski *Campanula sibirica*, szalwia omszona *Salvia nemorosa*, driakiew żółtawa *Scabiosa ochroleuca*, macierzanki: Marschalla *Thymus marschallianus* i nagolistna *T. glabrescens*, rutewka mniejsza *Thalictrum minus* i szparąg lekarski *Asparagus officinalis*. Częste są też gatunki z klasy *Festuco-Brometea*: chabry – nadreński *Centaurea stoebe* i driakiewnik *C. scabiosa*, wilżyna ciernista *Ononis spinosa*, strzęplica nadobna *Koeleria macrantha*, czyściec trwały *Stachys recta*, goździk kartuzek *Dianthus carthusianorum*, koniczyna pagórkowa *Trifolium montanum*, tobołki przerosłe *Thlaspi perfoliatum* i lepnica wąskopłatkowa *Silene otites*.

Opisane stanowisko w obecnej chwili nie jest bezpośrednio zagrożone przez sukcesję ze względu na znaczny stopień nachylenia stoków. Charakter podłoża (płytką rędzina na skale gipsowej) powoduje, że proces ten jest tu stosunkowo wolny. Ze względu na obecność wielu gatunków rzadkich, o ograniczonych zasięgach, niezwykle cennych z naukowego

punktu widzenia, teren ten należałoby uznać za obiekt godny zabezpieczenia przed zniszczeniem i zmianą sposobu użytkowania oraz zachować go w niezmienionym stanie dla przyszłych pokoleń. W przyszłości mógłby on pełnić rolę dydaktyczną i stanowić cel wycieczek młodzieży szkolnej, a także studentów wyższych uczelni w ramach ich programu nauczania. Proponowaną formą ochrony przyrody może być użytek ekologiczny. Miejsce to zasługuje na uwagę również ze względów estetycznych. Ścianka gipsowa pokryta murawą kserotermiczną i odznaczająca się obecnością wielu barwnych roślin urozmaica monotony, rolniczy krajobraz okolic Proszowic. Podobne najbliższe skupienia roślinności na gipsowych skałkach spotyka się dopiero w położonych na północny wschód okolicach Buska-Zdroju (np. Łągiwniki, Skorocice).

Krystyna Towpasz, Helena Trzcńska-Tacik

PIŚMIENNICTWO

Kostrakiewicz W. 1959. *Oxytropis L.* W: *Flora polska. Rośliny naczyniowe Polski i ziem ościennych* (red. Pawłowski T.). T. 8, s. 120-125. PWN, Warszawa-Kraków.

Kozłowska A. 1928. *Naskalne zbiorowiska roślin na Wyżynie Małopolskiej*. Rozpr. Wydz. Mat.-Przyr. PAU, A/B, 67: 325-373.

Medwecka-Kornaś A. 1952. *Rezerваты stepowe nad dolną Nidą*. Chrońmy Przyr. Ojcz. 8, 6: 3-20.

Medwecka-Kornaś A. 1959. *Roślinność rezerwatu stepowego „Skorocice” koło Buska*. Ochr. Przyr. 26: 1-260.

Szafer W. 1923. *Zapiski florystyczne*. Acta Soc. Bot. Pol. 1: 53-59.

Sychowa M. 1985. *Sisymbrium L.* W: *Flora polska. Rośliny naczyniowe Polski i ziem ościennych* (red. Jasiewicz A.). Wyd. 2, 4, s. 135-134, PWN, Warszawa-Kraków.

Towpasz K., Trzcńska-Tacik (w druku). *Rozmieszczenie *Sisymbrium polymorphum L.* w Polsce*. Fragm. Flor. et Geobot.